

Het Nederlands Luthers Genootschap

Na twee eerdere artikelen over het Nederlands Luthers Genootschap komt nu de vraag aan de orde wat het NLG in de huidige tijd doet en betekent. Wat gebeurt er op het gebied van in- en uitwendige zending en wat is in de toekomst nodig?

TEKST: LEONIE CROM-WAGENAAR - BEELD: LUTHERS GENOOTSCHAP

Het Nederlands Luthers Genootschap voor In- en Uitwendige Zending (Luthers Genootschap) is op 5 april 1852 opgericht te Amsterdam. Volgens de statuten is het een vereniging van lutheranen, die hun kerk liefhebben wegens haar nieuwtestamentische geloofsrichting en die het grondbeginsel van haar belijdenis, namelijk de rechtvaardiging van de zondaar uit genade door het geloof in de Heer Jezus Christus, door bediening van Woord en Sacrament wensen te zien gehandhaafd en voortgeplant.

Draad opgepakt

Zendingswerk werd niet altijd vanuit de kerk gestuurd. De betrokkenheid van lutherse kerken dateert uit de Tweede Wereldoorlog, toen in 1943 de Lutherse Zendingsraad werd opgericht en de lutherse synode verantwoordelijk werd voor de zendingsmissie. Uiteindelijk is de Zendingsraad bij de fusie van de hervormde, gereformeerde en lutherse kerken tot de Protestantse Kerk in Nederland een soort stille dood gestorven. Leden van het huidige bestuur van het Luthers Genootschap hebben toen de draad weer opgepakt en genootschap nieuw leven ingeblazen: vanuit de samenwerking met Kerk In Actie, de LWF en World Service wordt veel

gedaan op het gebied van fondsen en subsidies, missionair-diaconaal werk, hulp bij rampen en crises, et cetera.

Loskomen van betutteling

Hoewel de gedachte achter de zending altijd draaide om hulp en ondersteuning, is in historische context het 'koloniaal denken' (c.q. een superioriteitsgevoel) zeker aan de orde geweest. Na de Tweede Wereldoorlog, toen er een beweging van verzelfstandiging van de voormalige koloniale gebieden ontstond, had dat ook zijn weerslag op het zendingswerk als zodanig en op de relatie tussen de diverse zendingsorganisaties en hun

aandachtsgebieden: men wilde zich loskoppelen en een eigen identiteit ontwikkelen. Loskomen ook van de ervaren betutteling, van het niet als gelijkwaardig gezien worden.

Luther: 'wie zijn wij om een godsdienst op te leggen'?

Ook wat betreft doelstelling en intenties van het zendingswerk waren verschuivingen te zien. Er is een groot verschil tussen zendingswerk voor en na de oorlog; een beweging van een 'overtuigende' naar een 'ondersteunende' zending, hoewel het NLG zich van oudsher anders opstelde dan andere zendingsgenootschappen. Onderscheidend was, dat de lutherse zendingsgedachte nooit het bekeren of beheersen was, maar het voorthelpen van de naaste. Missie en zending komen in de Bijbel niet voor; nergens staat dat je moet bekeren. Luther zei: 'Wie zijn wij om een godsdienst op te leggen?'. Iedereen wordt binnen een bepaalde sociaal-maatschappelijke context geboren en als het je beter gaat dan een ander is het je eerste plicht als christen om de mens, ongeacht wie hij is, te helpen. De eerste (Duitse) lutherse zendelingen waren echter wel streng: de al in eerdere edities van *elkwartaal* beschreven afzwering van de voorou-

dercultus heeft op Nias en de Batueilanden grote impact gehad, waartegen niets ondernomen is. Sinds de jaren tachtig van de vorige eeuw is de relatie met deze zendingsgebieden weer verbeterd. Mede door de aandacht voor het slavernijverleden leeft de discussie over het toenmalig zendingswerk weer op, vooral in Suriname.

Vanaf de begintijd waren veel zendingen luthers. Soldaten en dominees die op pad werden gestuurd waren vaak luthers en op veel verschillende plekken zijn lutherse kerken gesticht; van Suriname tot Ghana, Zuid-Afrika, Indonesië en Brits-Guyana. Er is bijna een 'lonely planet'-gids van te maken.

Gezamenlijke inspanning

Het huidige zendingswerk van het Luthers Genootschap is divers. In Indonesië bijvoorbeeld is, onder andere, onderwijsaanbod een prioriteit: daarmee kunnen kansen worden geboden en kan armoede bestreden worden. Dominee Hummel heeft tijdens zijn uitzending naar Nias de theologische scholing voor Nias en Batu opgezet. Meerdere lutherse predikanten zijn uitgezonden geweest (vooral ook naar Sumatra) en ook bestuursleden komen op de eilanden. De insteek van het bevorderen van toerisme helpt banen te creëren en diaconaal werk beter te organiseren. In de werkwijze worden partnerschappen aangegaan: gezamenlijke inspanningen leiden nu eenmaal tot een betere zelfredzaamheid. Omdat lutheranen vaak ter plaatse zijn is de slagvaardigheid bij een crisis groot: na de tsunami van 2004 kon snel gehandeld worden en kwam de hulpverlening vanuit de LWF en het Luthers Genootschap snel op

gang, waar andere hulpverleningsinstaties op zich lieten wachten.

Ook in Suriname werkt partnerschap goed op verschillende terreinen; bij het opzetten van een kerk, het inrichten van een gaarkeuken tot het restaureren van een orgel (de beroemde grootste houten kerk) en het ophalen van fondsen en subsidies daarvoor. Er is aandacht voor het in stand houden van pastorale zorg en voor het ziekenhuis en het bejaardenhuis. Ook hier hebben uitgezonden predikanten en emeriti ondersteuning geboden (en bieden zij regelmatig nog) in pastoraat en bij overige hulpvragen.

Ook de inwendige zending telt

Het Luthers Genootschap is er niet alleen voor uitwendige, maar vanaf het begin ook voor inwendige zending. Zo zijn er projecten voor het in stand houden van de lutherse traditie, worden hoogleraar plekken gefaciliteerd, wordt onderzoek gestimuleerd en is er een samenwerking met de

Luther Bund en de Lutherstichting. Daarnaast komt natuurlijk ieder jaar het Luthers Dagboek uit en wordt – o.a. door de pioniersplekken – proactief gewerkt aan de instandhouding van de lutherse traditie.

De aandachtsgebieden van het Luthers Genootschap zijn andere dan in de begintijd, maar voorziet in een behoefte. Waar nood is, springen de lutheranen wereldwijd in. Of het nu om de Filippijnen gaat, om Haïti of om andere landen, je kunt op lutheranen bouwen!

Tot zover een overzicht van de geschiedenis en toekomst van het NLG. In de volgende edities van *Elkkwartaal* komen de persoonlijke verhalen van betrokkenen bij het zendingswerk aan de orde.

Met medewerking van Hans Bas Val, Praxedis Bouwman en Coby Aartsen

*Bron: website Luthers Genootschap